הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן רצז רחצ

ה טוּר. ו שָׁם לְדַעְתּוֹ וְשֶׁכֵּן הוֹרָה לוֹ אֲבִיו הָרא"ש.

שֶׁמְּשִׁימִים הָעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים תּוֹךְ קַנְקַנֵּי הַיַּיִן, אַף עַל פִּי שֶׁמֵּתָר (ג) (ו) לְהָרִיחַ בָּהֶם, (ז) א)אֵין מַבְדִּילִין (ז) עֲלֵיהֶם: ד נֶהֱגוּ לְבָרֵךְ (ח) עַל הַהֶדֶס כָּל הַיְכָא דְּאָפְשָׁר. הַגָּהָ: וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּאֵין לְבָרֵךְ עַל הֶדֶס הַיָּבֵשׁ דְּאֵינוֹ מֵרִיחַ, רַק עַל שְׂאָר בְּשָׂמִים (טור בשם הר"ר אפרים והר"א מפראג בהגהות לטור), וְכֵן נָהֲגוּ בְּמִדִּינוֹת אֵלּוּ. וְנִרְאֶה לִי דְּיֵשׁ לְהַנִּיחַ גַּם הֶדֶס (ט) עִם הַבְּשָׂמִים (י) דְּאָז עוֹשִׂין כְּכֻלֵּי עָלְמָא: ה (יא) ו)מִי שֶׁאֵינוֹ מֵרִיחַ אֵינוֹ מְבָרֵךְ עַל הַבְּשָׂמִים, אֶלָּא אִם כֵּן נִתְכַּוֵּן (יב) לְהוֹצִיא בְּנֵי בֵיתוֹ הַקְּטַנִּים שֶׁהִגִּיעוּ לְחִנּוּךְ, (יג) אוֹ לְהוֹצִיא מִי שֶׁאֵינוֹ (ה) [ה] יוֹדֵעַ:

א בְּרָכוֹת (נ') [נ"א] (ע"ב). ב שָׁם נ"ג (ע"ב).

רחצ דִּינֵי נֵר הַבְּדָלָה. וּבוֹ ט"ו סְעִיפִים:

א (א) א)מְבָרֵךְ עַל הַנֵּר (ב) בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ אִם יֵשׁ לוֹ, (ג) ב)וְאֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר אַחֲרָיו. וְהָנֵי מִילֵי בְּמוֹצָאֵי

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

לְחַלֵּק בֵּין שֶׁלֹּם לְכַתּוֹשׁ אֶלָּא שֶׁאֵין בְּיָדֵי לְהָקֵל בְּסָפֵק בְּרָכוֹת עַיֵּן שָׁם. וּמַה שֶּׁכָּתַב הַבְּאֵר הֵיטֵב שֶׁיְּזַיֵּת חֲתִיכַת פִּיזּוֹ"ם, עַיֵּן בְּמֶגֶן אַבְרָהָם (בתחילת הסימן) שֶׁכָּתַב עוֹר הַיְרָדִי, וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בָּזֶה בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה סִימָן רי"ג (סק"ג). וּמַה שֶּׁכָּתַב הַמְּחַבֵּר בְּשַׁבָּת כו' כֵּן כָּתַב גַּם כָּאן בְּגִנַּת וְרָדִים כְּלָל א' סִימָן ח', וּמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק"א) כָּתַב כֵּן בְּשֵׁם סֵפֶר הַפְּרִדֵּס כָּתַב יַד תַּלְמִיד תַּלְמִידוֹ שֶׁל הָרַשְׁבָּ"א וְצַ"ל (שערי ט' פ"ט אות כב). וְכָתַב בִּרְכֵּי יוֹסֵף (סק"ב) בְּשֵׁם מְהָרִ"י פְּרָאגִי בְּתְשׁוּבָה כָּתַב יַד (שו"ת מהרי"ף סי' פח) שֶׁאֲבָל בַּר מִינָן לֹא יְבָרֵךְ עַל הַבְּשָׂמִים בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, וְרֹאשָׁיו מִבְּשָׂמִים בְּיוֹם תִּשְׁעָה בְּאָב בְּמִלָּה (ירד סי' רסה ס"ד). וּבִרְכֵּי יוֹסֵף כָּתַב עַל זֶה

בְּאֵר הֵיטֵב

ג (ג) לְהָרִיחַ בָּהֶם. שְׁאֵין הַיַּיִן נוֹתֵן בָּהֶם טַעַם אֶלָּא אַדְּרַבָּה הֵם נוֹתְנִים טַעַם בַּיַּיִן: (ד) עֲלֵיהֶם. דְּמַאיס לְגַבּוֹהּ: ה יוֹדֵעַ. ט"ז (סק"ח) חוֹלֵק וְכָתַב דְּוַקָא לְהוֹצִיא בְּנֵי בֵיתוֹ הַקְּטַנִּים כְּדֵי לְחַנְּכָם בְּמִצְוֹת הוּא דְּשָׁרֵי, אֲבָל לֹא לְהוֹצִיא מִי שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ, דְּלֹא דָּמֵי לִקְרִיאַת וְהַבְדָּלָה שֶׁהַן חוֹבָה, אֲבָל זֶה אֵינוֹ אֶלָּא מִנְהָג, עַיֵּן שָׁם. וּמִגֵּן אַבְרָהָם (סק"ח) כָּתַב דְּמִי שֶׁהִבְדִּיל כְּבָר וּבָא לְהַבְדִּיל לָאֲחֵרִים יָרִיחַ הוּא עַצְמוֹ פַּעַם אַחֶרֶת וּבָזֶה יוֹצֵא יְדֵי הַפֶּפֶק, עַיֵּן שָׁם:

ד (ח) עַל הֶהָדֶס. פֵּרוּשׁ דְּשֶׁל לוּלָב, כֵּיוָן דְּאִתְעֲבִיד בֵּהּ חֲדָא מִצְוָה לֵיעָבֵיד בֵּהּ מִצְוָה אַחֲרִיתָא. וְדַוְקָא בְּשְׂאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה, (י) וְלֹא בְּסֻכּוֹת דְּהַקָּצָה לְמִצְוָתוֹ. וּמַה שֶּׁכָּתַב כָּל הַיְכָא דְּאָפְשָׁר, הַיְנוּ כָּל הַיְכָא (יא) שֶׁיֵּשׁ בּוֹ עוֹד רֵיחַ קָצַת מִצְוָה לְכַתְּחִלָּה לְהַדֵּר אַחֲרָיו, וְכֵן כָּתַב בְּזֹהַר (ח"ב רח:), וְסָמְךְ לַדָּבָר יְתַחַת הַסְּרָפֵד יַעֲלֶה הֲדַס' (ישעי' נה יג) וּסְמִיךְ לֵהּ 'שְׁמַר שַׁבָּת מֵחַלְּלוֹ' וגו'. וְהַיְשׁ אוֹמְרִים סְבִירָא לְהוּ, דְּכֵיוָן שֶׁנִּתְבַּשׁ וְנָשַׁל מִמֶּנּוּ עִקַּר הָרֵיחַ אֵין לְבָרֵךְ עָלָיו: (ט) עִם הַבְּשָׂמִים. וְאִם אֵין לוֹ, יָכוֹל לְבָרֵךְ (יב) גַּם עַל עֲשָׂבִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם רֵיחַ טוֹב וְכַנַּ"ל בְּסָעִיף קָטָן א': (י) דְּאָז עוֹשִׂין כְּכֻלֵּי עָלְמָא. עַיֵּן בְּטַ"ז (סק"ז) שֶׁכָּתַב עַל מַה דְּאִיתָא בַּשַּׁבָּת רַבָּנוּ אֶפְרַיִם שָׁהָיָה לוֹ זְכוּכִית מְיֻחֶדֶת שֶׁהָיוּ בָּהּ מִינֵי בְּשָׂמִים וְהָיָה מְבָרֵךְ עֲלֵיהֶן, דְּאַף דְּלַהֲלָכָה יֵשׁ לְצַדֵּד דְּיָכוֹל לְבָרֵךְ 'בּוֹרֵא מִינֵי בְּשָׂמִים' גַּם עַל הַבְּשָׂמִים שֶׁהָיוּ מֻנָּחִים בַּבַּיִת לְצֹרֶךְ תַּבְשִׁיל כֵּיוָן שֶׁנּוֹטְלָן עַתָּה בְּיָדוֹ לְהָרִיחַ בָּהֶן, וְכֵן כָּתַב בְּסֵפֶר תּוֹסָפֶת שַׁבָּת (סק"ט) בְּפִשִׁיטוּת, מִכָּל מָקוֹם רַבֵּנוּ אֶפְרַיִם עָשָׂה זֶה לְמִצְוָה מִן הַמֻּבְחָר שֶׁיִּחֵד אוֹתָם מִתְּחִלָּה לְשֵׁם רֵיחַ מִצְוָה, וְכָךְ נוֹהֲגִין רֹב הָעוֹלָם שֶׁמְּיַחֲדִין כְּלִי לָזֶה וְקוֹרִין אוֹתוֹ הֶדֶס עַל שֵׁם שֶׁהָיוּ מַנִּיחִין שָׁם בְּדוֹרוֹת הָרִאשׁוֹנִים הֶדֶס כְּדֵי לְהָרִיחַ: ה (יא) מִי שֶׁאֵינוֹ מֵרִיחַ. הַיְנוּ שֶׁאֵין לוֹ חוּשׁ הָרֵיחַ: (יב) לְהוֹצִיא וְכוּ'. וּצְרִיכִין שֶׁיָּרִיחוּ תֵּכֶף אַחַר בִּרְכָתוֹ: (יג) אוֹ לְהוֹצִיא וְכוּ'. כָּל (יג) הָאֲחֵרוֹנִים חוֹלְקִין עַל זֶה וְסוֹבְרִין דְּוַקָא לְהוֹצִיא בְּנֵי בֵיתוֹ הַקְּטַנִּים הוּא דְּשָׁרֵי מִשּׁוּם דְּשָׁמְטָן עֲלֵיהוּ כִּדְי

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ג (ז) ט"ז (סק"י) וְהַגְּרָ"א: (ח) הַגְּרָ"א: (ט) בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ואין מברכין על בשמים של גוים) בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ"א (בחשובה מ"ג סי' ר"ל) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"א) וְהַגְּרָ"א:

ד (י) אֲחֲרוֹנִים: (יא) בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש רבינו): (יב) ט"ז (סק"ח) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ח) וְשַׁעֲרֵי אֲחֲרוֹנִים: ה (יג) ט"ז (סק"ח) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ה) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק"י) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק"י) וְזֶרַע חַיִּים (דיני בשמים להבדלה ס"ג), וְכֵן הַגְּרָ"א הֵבִיא בְּצִדּוּךְ עֵיּוּן אֶת

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א) ולשון שו"ע הרב (ס"ה) הוא: אין ליטלם לבשמים של הבדלה לכתחילה [וראה שם בקונטרס אחרון (סק"א)].

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן רחצ

שַׁבָּת, [ג]אֲבָל בְּמוֹצָאֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁמְּחַזֵּר (ט) אַחֲרָיו. הַגָּהּ: (ד) מִי שֶׁאֵין לוֹ כּוֹס לְהַבְדִּיל, כְּשֶׁרוֹאֶה הָאֵשׁ מִבָּרֵךְ עָלָיו, וְכֵן הַבְּשָׂמִים (טור): **ב** [ד]מְצָוָה מִן הַמֻּבְחָר לְבָרֵךְ (נ) (ה) עַל אֲבוּקָה. [ה]וְיֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר שֶׁאִם אֵין לוֹ אֲבוּקָה צָרִיךְ לְהַדְלִיק (ו) נֵר אַחֵר (ז) לְצֹרֶךְ הַבְדָּלָה חוּץ מֵהַנֵּר הַמְיֻחָד לְהָאִיר בַּבַּיִת. הַגָּהּ: (ח) * וְנֵר שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁתֵּי פְּתִילוֹת מִקְרֵי (ג) אֲבוּקָה (אגודה (ספמיס סי׳ עט)): **ג** (ט) [ו]נוֹהֲגִים לְהִסְתַּכֵּל (ד) [ז]בְּכַפּוֹת הַיָּדַיִם וּבַצִּפָּרְנַיִם. הַגָּהּ: וְיֵשׁ לִרְאוֹת בְּצִפָּרְנֵי יַד יְמִין וְלָאֱחֹז הַכּוֹס בְּיַד שְׂמֹאל, וְיֵשׁ (י) לְכַפֵּף הָאֶצְבָּעוֹת לְתוֹךְ הַיָּד (יא) שֶׁאָז רוֹאֶה בַּצִּפָּרְנַיִם עִם הַכַּפּוֹת בְּבַת אַחַת וְלֹא יִרְאֶה פְּנֵי הָאֶצְבָּעוֹת שֶׁבְּפָנִים (זוהר פ׳ בראשית (מ״ש כ:) ובפ׳ ויקהל (מ״נ רמ:)): **ד** [ח]אֵין מְבָרְכִין עַל הַנֵּר עַד שֶׁיֵּאוֹתוּ לְאוֹרוֹ, (יב) [ט]דְּהַיְנוּ שֶׁיִּהְיֶה סָמוּךְ לוֹ בִּכְדֵי (יג) שֶׁיּוּכַל

בַּאֵר הַיטֵב

א (ט) אֲחָרָיו. לְהוֹרוֹת שֶׁיּוֹם זֶה קָדוֹשׁ מִשֶּׁאָר יוֹם טוֹב שֶׁנֶּאֱסַר לְהַבְעִיר אוּר:

ב (ג) עַל אֲבוּקָה. סֵפֶר הַכְּנוּנוֹת (דרושי סדר שבת ענין ליל מוצ״ש). וְדִוְקָא שֶׁל שַׁעֲוָה. סֵפֶר חֲסִידִים (סי׳ תתנב). וְעַיֵּן בְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט): (ג) אֲבוּקָה. וּבְנֵר שֶׁל שַׁעֲוָה אִם קְלוּעִים בְּיַחַד חֲשׁוּבִים אֲבוּקָה, אֲבָל כָּל אֶחָד בִּפְנֵי עַצְמוֹ לֹא חֲשִׁיב אֲבוּקָה. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד): הוּא הַמִּנְהָג, תְּחִלָּה מַכְנִיס אֶצְבְּעוֹתָיו לְתוֹךְ יָדוֹ וּמַחְשִׁיךְ תַּחְתֵּיהֶן וְאַחַר כָּךְ פּוֹשְׁטָן, וְנִמְצָא אוֹר בְּמָקוֹם חֹשֶׁךְ וּמְבָרֵךְ, שֶׁכֵּן נָאוֶת מֵהָאוֹר. עֵד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וּבַכְּנוּנוֹת (דרושי סדר שבת ענין ליל מוצ״ש) כָּתַב לְהַחֲזִיר אֲחוֹרֵי הָאֶצְבָּעוֹת מְקוֹם הַצִּפָּרְנַיִם כְּנֶגֶד הָאוֹר וְלֹא יַרְאֶה אֶגֶדֶל חוּצָה, וְלֹא כְּיֵשׁ מְפָרְשִׁים לְהַחֲזִיר פְּנִימוּת הָאֶצְבָּעוֹת לְכִפּוֹתָם, וְזֶה כְּמוֹ

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ג [ד] **בְּכַפּוֹת.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְכָתַב מַחֲזִיק בְּרָכָה. (סק״ב) שֶׁבְּסִדּוּר הַכַּוָּנוֹת שֶׁפִּדֵּר מוֹרֵנוּ הָרַב שְׁמוּאֵל רֵיסֶל (דרושי סדר שבת ענין ליל מוצ״ש) כָּתַב לְכַפֵּף רֹאשׁוֹ אֶצְבְּעוֹתָיו הַיְמָנִים אֶל תּוֹךְ כַּפּוֹ הַיְמָנִית וַאֲגוּדָל מְכַסֶּה תַּחְתֵּיהֶם, וְיִהְיוּ נִקְפָּפִים נָגֶד פָּנָיו שֶׁל הָאֵדָם הַמְכָרְכֵךְ, וְגַם יִהְיוּ נִקְפָּפִין לִפְנֵי הַנֵּר, וְיִסְתַּכֵּל בְּצִפָּרְנָיו לְבַד וְלֹא בְּתוֹךְ פְּנֵי הָאֶצְבָּעוֹת, וְהָאָרִיךְ בָּזֶה עַיֵּן שָׁם:

ג (ד) **בְּכַפּוֹת.** בְּיֵת יוֹסֵף (דיה ומ״ש ועל כן) בְּשֵׁם שִׁבְלֵי לֶקֶט (סי׳ קל) כָּתַב, כָּךְ הוּא הַמִּנְהָג, תְּחִלָּה מַכְנִיס אֶצְבְּעוֹתָיו לְתוֹךְ יָדוֹ וּמַחְשִׁיךְ תַּחְתֵּיהֶן וְאַחַר כָּךְ פּוֹשְׁטָן, וְנִמְצָא אוֹר בְּמָקוֹם חֹשֶׁךְ וּמְבָרֵךְ, שֶׁכֵּן נָאוֶת מֵהָאוֹר. עֵד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וּבַכְּנוּנוֹת (דרושי סדר שבת ענין ליל מוצ״ש)

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לַחֲזֹר אַחֲרָיו. שֶׁאֵין מְבָרְכִין אֶלָּא לְזֶכֶר שֶׁנִּבְרָא הָאוֹר בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת וְכַנַּ״ל, וְעַל כֵּן יוּכַל לְבָרֵךְ עַל הַכּוֹס אֲפִלּוּ בְּלֹא נֵר, וּמָתַי שֶׁיְּזַדְּמֵן לוֹ אַחַר כָּךְ שֶׁיִּרְאֶה אֵשׁ וְיֶהֱנֶה לְאוֹר יְבָרֵךְ בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ, וְאַף דַּוְקָא בְּלֵיל מוֹצָאֵי שַׁבָּת וְלֹא יוֹתֵר דָּעֲבַר זְמַנּוֹ וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן רצ״ט סָעִיף ו׳: (ד) מִי שֶׁאֵין לוֹ כּוֹס וְכוּ׳. וְאִם מִשֶּׁעָבַר שֶׁיְּזַדְּמֵן לוֹ כּוֹס בַּלַּיְלָה וְרוֹצֶה לִלְמֹד קֹדֶם שֶׁיָּבוֹא לְיָדוֹ הַכּוֹס, (ג) מְצַדֵּד הַגָּאוֹן רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר בְּחִדּוּשָׁיו שֶׁלֹּא יְבָרֵךְ עַתָּה עַל הַנֵּר וְטוֹב יוֹתֵר שֶׁיִּסְתַּדֵּר עַל הַכּוֹס: **ב** (ה) עַל אֲבוּקָה. שְׁאוֹרָהּ רַב, וְטוֹב לְהַדֵּר שֶׁיִּהְיֶה שֶׁל שַׁעֲוָה [מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג) בְּשֵׁם כַּוָּנַת הָאַר״י (דרושי סדר שבת ענין ליל מוצ״ש)] עוֹד כָּתַב בְּשֵׁם סֵפֶר חֲסִידִים (סי׳ תתנד) דְּלֹא יִקַּח עֲצֵי דְּמִשְׁחָן שְׁקוּרִין קי״ן בְּלִשּׁוֹן אַשְׁכְּנַז מִפְּנֵי שֶׁרֵיחוֹ רַע, וְנִרְאֶה דְּהַיְנוּ אוֹתָן שֶׁנִּשְׁמָע מֵהֶן רֵיחַ רַע שֶׁל זֶפֶת, וְהִנֵּה לְעֵיל בְּסִימָן רס״ד (ס״ז) אִיתָא דְּגַם בְּנֵר שֶׁל זֶפֶת גּוּפָא מַדְלִיקִין בְּלֵיל שַׁבָּת, וְכֵן בְּעִטְרָן שֶׁבְּוַדַּאי רֵיחוֹ רַע אֲפִלּוּ הָכִי הָיוּ מַדְלִיקִין בּוֹ אִי לָאו מִשּׁוּם שֶׁמָּא יַנִּיחַ וְיֵצֵא בְּאֶמְצַע הַסְּעוּדָה, וּבְוַדַּאי לֹא עָדִיף אוּר הַבְדָּלָה שֶׁאֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר אַחֲרָיו מִנֵּר שַׁבָּת שֶׁהוּא חוֹבָה, וְאוּלַי דְּכַנָּנַת הַסֵּפֶר חֲסִידִים שֶׁאֵין זֶה מִן הַמֻּבְחָר אַף שֶׁאוֹרוֹ רַב מִפְּנֵי רֵיחוֹ הָרַע, אֲבָל לֹא גָּרַע מִשֶּׁאָר נֵר שֶׁאֵינוֹ אֲבוּקָה, גַּם בְּפִרְי מִגְדִּים (א״א סק״ג) (ד) כָּתַב שֶׁאִם אֵין לוֹ נֵר אַחֵר יָכוֹל לְבָרֵךְ עָלָיו: (ו) נֵר אַחֵר. מִשּׁוּם (ה) הֶכֵּר שֶׁהוּא לְשֵׁם מִצְוָה. וְנִרְאֶה דְּמֵירֵי בְּאֹפֶן שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְקָרֵב אֶת הַנֵּר הַזֶּה לַנֵּר שֶׁבְּבֵיתוֹ, דְּאִי לָאו הָכִי הֲרֵי יָכוֹל לְקַיֵּם מִצְוַת אֲבוּקָה: (ז) לְצֹרֶךְ הַבְדָּלָה. וְכָל זֶה הוּא רַק לְמִצְוָה בְּעָלְמָא וְלֹא לְעִכּוּבָא [מַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ב)]: (ח) וְנֵר שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁתֵּי פְּתִילוֹת. סְתָם (ו) נֵר שֶׁבַּגְּמָרָא וּפוֹסְקִים הַיְנוּ נֵר שֶׁל שָׁמֶן, וְקָא מַשְׁמַע לָן (ו) דְּכֵיוָן שֶׁאוֹרוֹתֵיהֶן מַגִּיעִין זֶה לָזֶה לְמַעְלָה הֲוֵי אֲבוּקָה, וּבְנֵר שֶׁלָּנוּ אִם מֻנַּח שָׁם כַּמָּה פְּתִילוֹת הֲוֵי כְּמוֹ פְּתִילוֹת עֲבָה וְאֵינָהּ חֲשׁוּבָה אֲבוּקָה, (מ) אַף אִם מַפְרִיד בֵּינֵיהֶם שַׁעֲוָה אוֹ חֶלֶב כְּגוֹן מַה שֶׁעוֹשִׂין מִשַּׁעֲוָה שֶׁהַנֵּרוֹת קְלוּעִים יַחַד אוֹ שֶׁמַּדְבִּיק יַחַד שְׁתֵּי נֵרוֹת לְהַדְדֵי בְּעֵת הַבְּרָכָה, זֶהוּ גַּם כֵּן חֲשִׁיב אֲבוּקָה. (ט) [א]וּמִשְׁמַע מִדִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם שֶׁיִּרְאֶה שֶׁיַּגִּיעוּ הַמְּאוֹרוֹת לַהֲדָדֵי דְּאָז חֲשִׁיב אֲבוּקָה: **ג** (ט) נוֹהֲגִים לְהִסְתַּכֵּל וְכוּ׳. הַטַּעַם, דְּהָא (י) בְּעֵינָן שֶׁיּוּכַל לְהַכִּיר לְאוֹרוֹ בֵּין מַטְבֵּעַ לְמַטְבֵּעַ וּכְדִלְקַמָּן בְּסָעִיף (ס״ד), וּלְכָךְ נוֹהֲגִים לְהִסְתַּכֵּל בַּצִּפָּרְנַיִם, לִרְאוֹת אִם יוּכַל לְהָנוֹת לְאוֹרוֹ וּלְהַכִּיר בֵּין מַטְבֵּעַ לְמַטְבֵּעַ כְּמוֹ שֶׁמַּכִּיר בֵּין צִפָּרְן לְבָשָׂר. וְעוֹד שֶׁהַצִּפָּרְנַיִם הֵן סִימָן בָּרָכָה, שֶׁהֵן פְּרוֹת וְרָבוֹת לְעוֹלָם. וְגַם מִסְתַּכְּלִים בְּכַפּוֹת יָדַיִם, שֶׁיֵּשׁ בְּשִׁרְטוּטֵי הַיָּד סִימָן לְהִתְבָּרֵךְ בּוֹ: (י) לְכַפֵּף הָאֶצְבָּעוֹת. הַיְנוּ (יא) שֶׁאָז רוֹאֶה וְכוּ׳. [ב]וְיֵשׁ נוֹהֲגִין לְפַשֵּׁט אַחַר כָּךְ הָאַרְבַּע אֶצְבָּעוֹת וְלִרְאוֹת מֵאַחֲרֵיהֶם עַל הַצִּפָּרְנַיִם [מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה) בְּשֵׁם סֵפֶר הַכַּוָּנוֹת (דרושי סדר שבת ענין ליל מוצ״ש)]: **ד** (יב) דְּהַיְנוּ שֶׁיִּהְיֶה סָמוּךְ. וַאֲפִלּוּ אִם הוּא עוֹמֵד חוּץ לַבַּיִת, כָּל שֶׁהָאוֹר גָּדוֹל שֶׁיּוּכַל לְהַכִּיר בְּמָקוֹם שֶׁעוֹמֵד, מִקְרֵי דָּבָר זֶה נֶהֱנֶה לְאוֹרָהּ וְיָכוֹל לְבָרֵךְ [גְּמָרָא (ברכות נג:)]: (יג) שֶׁיּוּכַל לְהַכִּיר. וְעַל כֵּן אִם הוּא יוֹצֵא בְּבִרְכַּת הַבְדָּלָה מֵאֲחֵרִים וְרוֹצֶה לָצֵאת גַּם בְּבִרְכַּת בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ, יִקְרַב עַצְמוֹ אֵצֶל הָאֵשׁ כְּשִׁעוּר זֶה כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה יוּכַל לָצֵאת גַּם בְּבִרְכַּת בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ. וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ

בֵּאוּר הַלָּכָה

ב * וְנֵר שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁתֵּי פְּתִילוֹת וְכוּ׳. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ח) בְּמַה שֶׁכָּתַבְנוּ דִּבְנֵר שֶׁלָּנוּ אִם מֻנַּח שָׁם כַּמָּה פְּתִילוֹת הֲוֵי כְּמוֹ פְּתִילָה עֲבָה וְכוּ׳, כֵּן כָּתְבוּ הַלְּבוּשִׁי שָׁרָד וְהַפְּרִי מְגַדִּים (מש״ז סק״ב). וּלְפִי זֶה לְפָנֵי הֶעָשׁשִׁית שֶׁל זְכוּכִית שֶׁלָּנוּ [שְׁקוּרִין לְאמ״פ], אַף שֶׁהִיא מְאִירָה מְאֹד יוֹתֵר מִכַּמָּה נֵרוֹת, אֲפִלּוּ הָכִי הִיא רַק פְּתִילָה עֲבָה וְאֵינָהּ חֲשִׁיבָא כַּאֲבוּקָה. אֲמְנָם מִדִּבְרֵי אַגָּדָה עַצְמָהּ יֵשׁ לוֹמַר דְּכַוָּנָתָן לְהֹפֶךְ, דְּלֹא מַבְּעָיָא אִם הָאוֹר גָּדוֹל בְּיוֹתֵר כְּמוֹ עֶשֶׁשִׁית שֶׁלָּנוּ דְּזֶה מִקְרֵי אֲבוּקָה מַמָּשׁ, אֶלָּא אֲפִלּוּ אִם הָאוֹר הוּא קָטָן, כֵּיוָן שֶׁהִיא מְשֻׁתֵּי נֵרוֹת חֲשִׁיבָא אֲבוּקָה. אֲמְנָם מִצַּד אַחֵר גְּרָאָה דִּיֵּשׁ לְמִנַּע לְכַתְּחִלָּה מִלְּקַח אֶת הֶעָשׁשִׁית שֶׁל זְכוּכִית בְּשַׁבָּת, דְּהֲרֵי מִי שֶׁלּוֹקֵחַ אֲבוּקָה הוּא כְּדֵי לְקַיֵּם מִצְוַת מִן הַמֻּבְחָר, וְדָמְדִינָא סַגִּי בְּנֵר קָטָן יְחִידִי [וְכִדְאִיתָא בְּגְמָרָא (פסחים קג:) וְשַׁלְחָן עָרוּךְ], וּמִצְוָה מִן הַמֻּבְחָר נִרְאֶה דְּוַדַּאי לֵית בָּזֶה, דְּהֲרֵי דַּעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ לְקַמָּן בְּסוֹף הַסִּימָן דְּאֵין לָבָרֵךְ בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ עַל הַנֵּר הַטָּמוּן בְּאַסְפַּקְלַרְיָא וּכְפַשְׁטוּת לְשׁוֹן הַיְרוּשַׁלְמִי (בכורות פ״ח ה״ח), וְנִדְחֵי דְּדַעַת הָאַחֲרוֹנִים לְפַסֵּק כְּהָרַשְׁ״א (בכורות נג: ד״ה היתה) שֶׁמֻּתָּר בָּזֶה, מִכָּל מָקוֹם יֵשׁ כַּמָּה רִאשׁוֹנִים דְּקִיְּמִי בְּשִׁיטַת הַבַּיִת יוֹסֵף (ד״ה היו ישב״ק), וּמִצְוָה מִן הַמֻּבְחָר בְּוַדַּאי לֵית בָּזֶה, וְעַיֵּן בְּסוֹף הַסִּימָן (ד״ה או בתוך) מַה שֶּׁנִּכְתֹּב בָּזֶה:

ג הַרַשְׁבָּ״א (ברכות נג: ד״ה אר״י) בְּשֵׁם הָרַאֲב״ד וְהַפַּגִּיד פֶּרֶק כ״ט (הכ״ח). ד פְּסָחִים קי״ג (ע״ב). ה סֵפֶר אֲרָחוֹת חַיִּים (הלכות הבדלה סי׳ יז) בְּשֵׁם הַתּוֹסָפוֹת. ו טור בְּשֵׁם פְּרִקֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר (פ״כ) וְרַבִּי צֶמַח וּשְׁאָר פּוֹסְקִים. ז בְּרָכוֹת (נ׳) [נ״א] (ע״ב). ח שָׁם נ״ג (ע״ב).

[א] זה בזה הוי כאבוקה אף כשאין אורותיהן מגיעים זה לזה. [ב] בסידור הרב כתב: בברכת בורא מאורי האש יביט בד׳ צפרניו והמה יהיו כפוים על האגודל ולא יראה האגודל.

[ג] **אֲבָל בְּמוֹצָאֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁמְּחַזֵּר אַחֲרָיו.** – דְּאַף דְּיוֹם זֶה קָדוֹשׁ מִשֶּׁאָר יוֹם טוֹב שֶׁנֶּאֱסַר לְהַבְעִיר אוּר, מִכָּל מָקוֹם מִצְוָה לְהַדְלִיק נֵר לְכָבוֹד שַׁבָּת, וְכֵן מִשְׁמַע בְּמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק״ב) וּבְשַׁעַר הַצִּיּוּן (סק״ב) וּבְשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק״ב) וּבְבֵאוּר הַלָּכָה (ד״ה אבל במוצאי יום הכפורים). וְכֵן מִשְׁמַע בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ז) וּבְשַׁעַר הַצִּיּוּן (סק״ז) וּבְבֵאוּר הַלָּכָה (ד״ה ואם) דְּאִם אֵין לוֹ נֵר אַחֵר יַדְלִיק נֵר זֶה לְכָבוֹד שַׁבָּת וְיַנִּיחַ אֵצֶל הַשֻּׁלְחָן וְיַבְדִּיל עַל הַכּוֹס בְּלֹא נֵר, וְכֵן מִשְׁמַע בְּשַׁעַר הַצִּיּוּן (סק״ח) וּבְבֵאוּר הַלָּכָה (ד״ה אם) דְּאִם אֵין לוֹ כּוֹס אֶלָּא בְּלֵיל מוֹצָאֵי שַׁבָּת וְלֹא יוֹתֵר דָּעֲבַר זְמַנּוֹ וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן רצ״ט (ס״ו), וְכֵן מִשְׁמַע בְּשַׁעַר הַצִּיּוּן (סק״ט) וּבְבֵאוּר הַלָּכָה (ד״ה ואם) דְּאִם אֵין לוֹ כּוֹס אֶלָּא בְּלֵיל מוֹצָאֵי שַׁבָּת וְלֹא יוֹתֵר מִכַּמָּה נֵרוֹת, אֲפִלּוּ הָכִי הִיא רַק פְּתִילָה עֲבָה וְאֵינָהּ חֲשִׁיבָא כַּאֲבוּקָה. אֲמְנָם מִדִּבְרֵי אַגָּדָה עַצְמָהּ יֵשׁ לוֹמַר דְּכַוָּנָתָן לְהֹפֶךְ, דְּלֹא מַבְּעָיָא אִם הָאוֹר גָּדוֹל בְּיוֹתֵר כְּמוֹ עֶשֶׁשִׁית שֶׁלָּנוּ דְּזֶה מִקְרֵי אֲבוּקָה מַמָּשׁ, אֶלָּא אֲפִלּוּ אִם הָאוֹר הוּא קָטָן, כֵּיוָן שֶׁהִיא מְשֻׁתֵּי נֵרוֹת חֲשִׁיבָא אֲבוּקָה. אֲמְנָם מִצַּד אַחֵר גְּרָאָה דִּיֵּשׁ לְמִנַּע לְכַתְּחִלָּה מִלְּקַח אֶת הֶעָשׁשִׁית שֶׁל זְכוּכִית בְּשַׁבָּת, דְּהֲרֵי מִי שֶׁלּוֹקֵחַ אֲבוּקָה הוּא כְּדֵי לְקַיֵּם מִצְוַת מִן הַמֻּבְחָר, וְדָמְדִינָא סַגִּי בְּנֵר קָטָן יְחִידִי [וְכִדְאִיתָא בְּגְמָרָא (פסחים קג:) וְשַׁלְחָן עָרוּךְ], וּמִצְוָה מִן הַמֻּבְחָר בְּוַדַּאי לֵית בָּזֶה, דְּהֲרֵי דַּעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ לְקַמָּן בְּסוֹף הַסִּימָן דְּאֵין לָבָרֵךְ בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ עַל הַנֵּר הַטָּמוּן בְּאַסְפַּקְלַרְיָא וּכְפַשְׁטוּת לְשׁוֹן הַיְרוּשַׁלְמִי (בכורות פ״ח ה״ח), וְנִדְחֵי דְּדַעַת הָאַחֲרוֹנִים לְפַסֵּק כְּהָרַשְׁ״א (בכורות נג: ד״ה היתה) שֶׁמֻּתָּר בָּזֶה, מִכָּל מָקוֹם יֵשׁ כַּמָּה רִאשׁוֹנִים דְּקִיְּמִי בְּשִׁיטַת הַבַּיִת יוֹסֵף (ד״ה היו ישב״ק), וּמִצְוָה מִן הַמֻּבְחָר בְּוַדַּאי לֵית בָּזֶה, וְעַיֵּן בְּסוֹף הַסִּימָן (ד״ה או בתוך) מַה שֶּׁנִּכְתֹּב בָּזֶה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehador - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah